

# OLASZÁNYTŰ

## ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:  
Egy évre ..... 16 h.  
Három évre ..... 48 h.  
Három hónapra ..... 5 h.  
Egy hónapra ..... 2 h.  
Egy évre postán szállítva:  
Egy évre ..... 24 h.  
Három évre ..... 72 h.  
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai  
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége  
ünnepi napok kivételével.  
Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.  
A szerkesztőség kéziratok vétel-  
adására vagy megőrzésére nem  
vállalkozik.  
Előfizetések és hirdetések a kiadó-  
hivatalhoz intézendők.

XXIII. évfolyam 22. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1917 január 26.

## Keleten nincs változás.

**Keleti harctér.** Budapest, január 25. (Hivatalos.) Terstyánszky vezéreztetésű hadseregénél egy német rohamcsapat sikeres vállalkozást hajtott végre. Egyébként a keleti harcvonalon a Fripettől délre sehol sem volt nagyobb harci tevékenység.

**Olasz és délkeleti harctér.** A helyzet változatlan. Höfer.

## Protopopov nem akar békét.

Budapest, január 25. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Protopopov Dimitrievics Alexandrij orosz belügyminiszter — mint Pétervárról jelentik — újból levelet intézett az orosz sajtóhoz és a leghatározottabban tiltakozik minden békeszándék ellen, amellyel több ízben meggyarúsították. Kijelentette a miniszter, hogy annak idején a stockholmi német követség egyik tagjával, Warburggal csakis Nekljudov Anxotoli stockholmi orosz követ határozott felkérésére folytatott beszélgetéseket. A belügyminiszter nyílt levelét az orosz sajtó megjegyzés nélkül közli.

## Elpusztult harmincezer oláh menekülő.

Budapest, január 25. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az Uiro Rossij félhivatalosan közli: 30.000 főre becsülik azoknak a román menekülőknek számát, akik szélségtől, hidegtől és a járványoktól elpusztultak.

## Amerikai hang Wilson üzenetéről.

Budapest, január 25. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A New-york Times hosszabb cikkben foglalkozik az elnök üzenetével. Kifejti, hogy Wilson megértette a hadviselő felekkel, hogy ha Amerikának a béke fentartásában való közreműködését kívánják, az üzenetben kifejtett alapelveket a békefeltételekben érvényre kell juttatniok.

## A szabadkőműves kongresszus tanácskozik a békéről.

Zürich, január 25. A Schweizerische Telegraf Information jelentése szerint a milánói Stampa részletes tudósítást közöl a legutóbb Párisban megtartott szabadkőműves kongresszusról, amelyen nemcsak a francia nagyorlenshez csatolt páholyok vettek részt, hanem a skót szokású kőművesek is. A kongresszus a béke kérdésével állott össze-függésben. Pichon volt francia külügyminiszter nagy beszédet mondott. Olasz rész-

ről Ferrari beszélt. A kongresszuson képviselve voltak Belgium, Szerbia, Portugália és Románia páholyai is. Csakán a szintén meghívott angol páholyok nem küldtek képviselőket. A tanácskozáson elhatározták, hogy nagy szabadkőműves kongresszust hívnak egybe Párisba s erre meghívják valamennyi szomszédos állam páholyát is. A kongresszus januárban lesz, amikor remélik, hogy az európai helyzet már tisztázódik.

## Olaszország a béke mellett.

Pern, január 24. A Popolo d'Italia a cenzura által erősen megnyirbált vezércikkében azt írja, hogy a Boselli-kormány krízis előtt áll. Megjegyzik, hogy a katolikus sajtó harcján erősen megérzik, hogy teljesen jólakott a háborúval. A római katolikus egyesületek monstre-gyűlést tartottak január 17 én, amelyen energikusan támadták a háborus uszítékát. A Popolo d'Italia azt is megírja, hogy Rómában a Giolitti-párt politikai tevékenysége teljes erővel megindult.

A Giornale d'Italia vezércikkben foglalkozik azzal, hogy amióta a központi hatalmak megtették békeajánlatukat, Olaszországban igen nyomott és elcsüggedt a hangulat.

Emellett majdnem minden olasz városban rémhírek kerülnek forgalomba. Rómában például azt beszélték, hogy Firenzében kitört a forradalom, viszont Firenzében egy bolognai véres lázadásról tudtak, Bolognában pedig az a hír volt elterjedve, hogy Piza fölzendült, ellenben Pizában már arról süttögtak, hogy Róma lángokban áll.

## Az oláh hadsereg hasznavehetetlen.

Zürich, január 24. A Schweizerische Telegraphen Information jelentése szerint a Stampa Pétervárról keltezett cikket közöl Romániáról. A cikk, amelyet a cenzura alaposan megnyirbált, kifejti, hogy az ántánt Románia sorsának balrafordulásában ártatlan. Az egyedüli bűnös maga Románia. Bratianu elszámította magát, mert abban bízott, hogy Bulgária nem fogja megtámadni Romániát. A németek, magyarok és osztrákok megverték az oláhokat, nem mert tulerőben voltak, hanem mert az oláh hadsereg rossz és hasznavehetetlen. Majdnem minden ütközetben háromszor annyi oláh állott a középonti hatalmak seregeivel szemben. Különösen magyar és osztrák csapatok igen kitüntek. Érthetetlen, mennyire rossz az oláh hadsereg és mennyire rosszak az oláh vasutak.

# Brusilov öngyilkos lett.

Budapest, január 25. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az Aftenbladet Jelenti Helsingforsból: Brusilov tábornok, aki röviddel ezelőtt a főhadiszállásról ide érkezett: agyonlőtte magát.

## Vilmos császár köszönete Románia meghódításáért.

Budapest, jan. 25. (Saját tudósítónktól.) A Wolf-ügynökség jelenti: Vilmos császár Mackensen vesértábornagnak a vaskereszt nagykeresztjét adományozta, tábornokának és tisztjeinek, valamint az alája rendelt legénységnek pedig a maga és az ország háliját és köszönetét fejezte ki.

## A király és a külügyminiszter Vilmos császárnál.

Budapest, január 25. (Saját tudósítónktól.) Vilmos császár küszöbön álló születésnapja alkalmából Károly király ma a császárhoz a főhadiszállásra utazott. Vele ment Czernin gróf külügyminiszter is.

## Az angol parancsnok hazudott.

Budapest, január 25. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Wolf ügynökség a Cadixba befutott Delfin hajó angol parancsnokának azt az állítását, hogy január 14 én reggel az U 56 német tengeralattjárót elsüllyesztette: valótlannak mondja. Sem az U 56, sem más német hajóról nem lehet szó.

## Nagy vihar a képviselőházban.

### Ujabb összeférhetlenségi bejelentések.

### A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 25.

A képviselőház tegnapi ülését Szász elnök 11 órakor nyitja meg.

Napirend előtt Sztérenyi József szólal fel. Újbol kijelenti, hogy sona semmi kijárában nem volt része. Maga ellen tegnap tett összeférhetlenségi bejelentést megismétli. Ezután egymás után állanak fel: Bartha Jdón, Madarassy Beck Gyula báró és Nagy Ferenc és önmaguk ellen szintén összeférhetlenségi bejelentést tesznek. Az elnök tudomásul veszi, következik a

### Napirend.

Megkezdik a kivételes hatalom kiegészítéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását. Első ek Hammersberg László szólal fel. Kifogásolja a gyorsított perekben ítélkező bíróságok működését.

Utána Vázsonyi Vilmos a kuria ítéleteit bírálja meg van győződve a kuria ítéleteinek egyoldalúságáról nemcsak ő hanem az ország minden ügyvédje.

### Az első vihar.

Balogh miniszter itt közbeszól: Ityet a kuriáról meg sem lehet mondani, majd később megfelelek rá.

Baross János (közbekiált): A kuria elfogult volt a petíciók elbírálásánál.

Idősebb Erdélyi (valamit kiált, de az egyre növekvő zajban nem lehet hallani.)

Rakovszky (a zajt tulkiáltja): Hallgasson! Maga a pauszistákat védi.

(Ezre nagy vihar tör ki, a képviselők felugrának, a padokat verik, öklüket rázzák, elnök folyton csenget.)

Béla Henrik a közepre fut, valamit mond, mire az ellenzékéről ezt kiáltják felé: Aruló, eladta Andrássyt is, az elveit is. A zaj percekig tart.

### Az igazságügyminiszter védi a kuriát.

A zaj csillapultával Vázsonyi folytatja beszédét. Kijelenti, hogy távol áll tőle a kuria bíráit támadni. Csupán mint jogász beszélt, a kuria tekintélyét nem akarta érinteni.

Vázsonyi beszédére Balogh miniszter reflektált. A kuriát minden támadás ellen megvédelmezi. Azt az állítást, hogy a kuria nem alkalmas a tárgyi igazság megvédésére: tagadásba veszi. A kurián becsüleiben megőszült emberek dolgoznak lelkiismeretesen és minden tudásukkal. Statisztikai adatokkal mutatja, hogy mennyire megszorított a kuria munkája a háboru alatt.

Szász elnök az előbbi zajban nem hallotta Rakovszky és id Erdélyi Sándor inparlamentáris szavait. Mindkettőjüket rendutasítja.

### A vihar újra kitör.

Rakovszky: Számélyes kérdésben kijelenti, hogy megjegyzése Erdélyinek egy lapban tett kijelentésére vonatkozik, mely szerint az összeférhetlenségi ügyek most másodikendűek.

Madarassy Beck Gyula: Nem igaz!

Rakovszky: De igaz! Így van!

(Óriási zaj támad, a munkapárti képviselők előre nyomulnak, Tisza István feláll a rendes intti a képviselőket, mire valamiképp elül a zaj.)

Rakovszky (folytatja): Kétszeresen kötelessége most a képviselőknek, hogy tisztességesen viseljék magukat. (Helyeslés az ellenzéken, növekvő zaj a munkapárton.) Erdélyi Sándor egy ügyvédet kivezetett az összeférhetlenséget tárgyaló teremből... (a beszédet e szavaknál a munkapárttól fűsiketítő zaj szakítja meg, elnök percekig hiába csenget.)

Rakovszky (folytatja): Tisza tegnapi beszédéből kitűnt, hogy egyes képviselők a háboru nyomorúságait milliók vagyonok hárcsolására használták fel... (Óriási zaj, amely egyre növekszik, az elnök tehetetlenül áll. A zaj csak akkor szűnik meg, mikor Rakovszky leül a Tisza áll fel szólásra.)

### Tisza contra Rakovszky.

Gróf Tisza István: Rakovszky azt állítja, hogy a Ház egyes tagjai óriási vagyonokat kovácsoltak össze. Abban, amit tegnap mondtam, semmi olyan nincs, ami Rakovszkyt feljogosítaná arra, hogy állításához tovább is ragaszkodjék. Rakovszkynak kötelessége, hogy konkrét váddal álljon elő, ha ezt nem teszi, olyan dolgot művel, amelyre a parlamentáris életben nem lehet szavakat találni. (Hangos ováció a jobb oldalon, ellentmondás az ellenzéken.)

Rakovszky István: Tisza a lugasba akart engem csalni, (általános derűtlenség) de én nem ülök fel neki. A munkapártnak kötelessége, hogy a pártjában szétnézzen!

### Csunya játék szent dolgokkal.

Rakovszky szavaira újra óriási zaj támad, a képviselők felugrának, átkiabálnak egymásnak.

Károlyi Mihály a terem közepére fut, onnan kiáltja: kijárók, löcsiszárok.

Rakovszky: Én egyes képviselőket nem bántottam...

Podmaniczky: Rágalmazott és vagyonhárcsolást emlegetett!

Tisza: Csunya játék szent dolgokkal!

Id. Erdélyi Sándor kijelenti, hogy a neki tulajdonított kijelentést egy lapnak sem mondotta. Az általa használt „disznóság” kifejezésért bocsánatot kér.

Mivel ekkor már d. u. 2 óra felé járt az idő, Szász elnök a tárgyalás folytatását délután 4 órára halasztja.

### A délutáni ülés.

Délután 4 órakor az elnök megnyitja az ülést.

Folytatják a napirenden levő javaslat tárgyalását.

Fráter Loránd a rakvirálásoknál előforduló visszaéléseket teszi szóvá.

Bródy Ernő a tüdővész gyógyítását kívánja intenzívebbé tenni.

Csermák Ernő felszólalása után Szász elnök a holnapi ülés napirendjére a most tárgyalt törvényjavaslatot tűzi ki és este 8 óra tájban az ülést berekeszti.

Itt említjük meg, hogy Mezőssy Béla interpellációt jegyzett be Rosszauer Ervin, a király személyekörűli miniszterhez: a kijáró képviselő névsorának összeállítása tárgyában.

A képviselőház szombattól jövő hét szerdájáig nem tart ülést, mert a miniszterek a kiegyezési tárgyalások ügyében Bécsbe utaznak.

**Tizenkétmillió család a fővárosban.** Budapestről jelentik: Két héttel ezelőtt Bosznia Hercegovinából két magasrangú tisztviselő jelent meg az államrendőrségen és eladta, hogy Bosznia Hercegoviaa kormányzósága ügyadkoknek nagyobb mennyiségű áru és élelmiszer szállítására adott megbízást. Az áruk mindaddig nem lettek szállítva e ezért nyomozás megindítását kérték. Az államrendőrség ki-nyomozta, hogy mintegy 12 millió családrol van szó, több budapesti kereskedőt és iparost ez ügyben már le is tartóztattak, de neveket a rendőrség egyelőre még nem közöl.

## Bajban van a villamosmű.

### Emelni kell az áramdíjakat.

Pár nappal ezelőtt részletesen megírtuk, hogy a szénárak emelkedése, a korai záróra elrendelése és a vasúti fuvardíjak emelése erősen megtámadta Nagyvárad város villamos művének jóvedelmezőségét s az áramdíjak újabb emelése elengedhetlenül szükséges.

A városi villamosmű felügyelő bizottsága tegnapi tartott ülésén már tárgyalásra került az áramdíj emelésének kérdése.

Rimler Károly polgármester elnöksége alatt jelen voltak Lukács Ödön, dr. Thury László, Fényes Manó, Kelen Béla, Gábel Jakab, Rimanóczy Béla és Bige József aljegyző.

Rimanóczy Béla igazgató bejelentette a villamos mű múlt december havi mérlegét. Ezután felemlítette, hogy a villamos áramból befolyó összeg kevesebb a 11 órai záróra folytán. — Majd rámutat, hogy a szén ára ismét emelkedett: A záróra rendelet folytán nagyobb visszesítés lesz az áramdíjak bevételéből, azonkívül a vasúti hadisód behozatásával a szénszállítás 30 százalékkal megrögzül, ami magában 36000 K több kiadást jelent. Összevéve mindazeket, mintegy 170000 koronával esik vissza a villamosmű ez évre már elfogadott költségvetése, aminek pótlásáról kell gondoskodni. Erre nézve javasolja, hogy mintegy 70000 koronát ebből a fogyasztó közönségre hárítsanak át, az áram díjának újabb emelése által, a még hiányzó 80000 koronát pedig az előző évi nyereségből fedezzék. A közönségre való áthárítást akként véli keresztülvinni, hogy az árammérő órák díját mérsékelten emeljék, míg az áramdíjaknál az általában, kiegyezés útján fogyasztók díját emeljék 25 százalékkal. Továbbá emeljék a városi vasút által fogyasztott áram díját.

Fényes Samu helyteleníti ezt a gazdálkodást, mert így tönkremegy a villamosmű. Általános áramdíjemelés szükséges, amely elől csak a legkisebb fogyasztókat venné ki. Indítványozza, hogy mindenkinek, aki évenként 120 koronánál több értékű áramot fogyaszt, aránylagosan emeljék az áramdíját. Így elkerülhető, hogy az előző évi haszonból létesített tartalékok felhasználják a deficit eloszlatására.

Rimler Károly rámutat arra, hogy a miniszter mindig dorgálja a várost a rossz gazdálkodásért. Annyit csak elvárhat a város, hogy legalább a kiadásokat megfizesse a fogyasztó közönség.

Gábel Jakab a város morális érdekeinek megvédése miatt is ellenzi a javasolt emelést.

Lukács Ödön nem tartja immorálisnak az emelést. Eppen a kicsik védelmét és a nagyobb fogyasztók és a világiással luxust űzők megterhelését célozzák. Látnuk, hogy az egész világon behozták a luxusadót.

Rimler Károly indítványozza, hogy most ne döntsenek a dologban. A villamosmű igazgatója a kérdés körül felvetett vélemények figyelembevételével számításokat tegyen s készítsen javaslatot. A város csak azt akarja, hogy az egyensúly helyreállítsák; ez pedig nemcsak jogos, de igazságos is. Ha az igazgató a számításokkal elkészül, a bizottságot újból összehívja annak tárgyalására.

Kelen Béla nem vár sokat az áramdíjak felemelésétől, mert akkor még jobban takarékoskodni fog a közönség. Ezért nem térne erre az utra. Különben elfogadja a polgármester halasztó indítványát.

Fényes Samu ismét felszólalt s helyteleníti a villamosműnél követett rendszert. A villamosműbe fektetett négy millió korona nem hozza meg a várható jóvedelmet. Eddig fizette az amortációt, de a gépek leírására mit sem tett. Összesen 5 százalékos produkált csupán s évenként 24000 K-t

adott a városnak. Egyszer csak, ha a gépek felmondják a szolgálatot, százszoros kiadás szakad a város nyakába. A krah be fog következni.

Rimanóczy Béla igazgató hozzájárul szintén a polgármester halasztó indítványához, azonban néhány megjegyzést tesz. Más megoldás aligha lesz az áramdíjak emelésénél. A Fényes Samu által indítványozott emelés jórészen az ipart sújtaná, mert ez a legnagyobb fogyasztó. A kérdés eldöntésénél nagyon vigyázni kell. A világító áramnak 9 fillérre emelése a legutolsó eset lehet csak. A halasztás elfogadása mellett azonban kéri, hogy a városi vasútra vonatkozó javaslatát már most fogadják el.

A polgármester halasztó indítványát elfogadták.

## Nyugaton csatározások.

Berlin, január 25. A nagyfőhadiszám jelenté:

### Nyugati harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadseregparíja. Artoisban az Aisne és Somme között az Aisne arcvonal mentén a tűzérési és aknavető tevékenység időnkint fokozódott. Felderítő osztagok az állások előterében sokszor összehúzódtak. Rheimatól északra porosz és orosz rohamcsapatok behatoltak a francia állásokba és elkeseredett harc után 1 tiszttel, 30 fős legénységgel és 2 gépfegyverrel tértek vissza.

A trónörökös hadseregparíjánál egy hennoveri csapat két felderítőjének elszánt rajtaütéssel sikerült számra nézve háromszoros túlerőben levő francia őrsöt legyőznie és 1 gépfegyverrel vonalukba visszavonni.

A Vogézekben meggyusult egy francia poryázó osztag előretörése. Tiszta időjárás kedvezett a kölcsönös repülőtevékenységnek.

## Grosz állásokat foglaltunk el. 17 tiszttel, 1400 ember a fogoly.

### Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcra vonala. Az Aa két oldalán támadásainkai 10 km. szélességben elfoglaltunk több erődállást, miközben 17 tiszttel és 1400 fős legénységet elfogtunk és 23 gépfegyvert zsákmányoltunk. Odaszórt tartalékok erős ellentámadásai nem tudták előrehaladásunkat akadályozni. Lucktól északra rajnai ezred rohamcsapatai betörték az ellenség állásába és 14 foglyot hoztak vissza.

József főherceg vezérezredes harcra vonala. A hóval fedett hegységben poryázó csapatok ütközetei és szórványosan erős tűzérési tűz ismétlődnek minden nap. A Casiru és Putna völgy között az ellenség 5 emberét elfogtunk.

## Nyugalom a román sikágon.

Mackensen vezértábornagy hadseregparíja. A román sikágon erős hidegben általában nyugalom volt. A Duna mentén az egyik parttól a másikra ágyutüzelés és előőrsi csatározások.

### Macedóniai front.

A Cserna hajlásban tűzérési rajtaütések, a Struma sikágon jelentéktelen ütközések.

Ludendorff, első főszállásmenter.

## Költözik a Kaszinó.

A Biharmegyei Nemzeti Kaszinó választmányi ülést tartott, a melyen perfectálták azt a határozatot, hogy az olvasó termet s a mellette levő szobát bárbeadják.

Emellett megbeszélést folytattak abban az irányban, hogy a Kaszinó a mostani bérlet lejáratával hova költözik. Felmerült az a terv, hogy a városi tulajdonul szereplő Tisza Kálmán-téri kiosk épületét megvásárolják hátul megfelelő köztér hozzácsatolásával kitöltik, hogy a tagok nyári üdülési helyet nyerjenek.

Ez a terv tetszetős, mert a helyes kis épület emeletre emelendő lesz a biharmegyei és nagyváradai társadalom kiváló tagjaitól álló egyesület részére s nyári helyiségül is kiválóan alkalmas.

## Angol bál.

A győri társaságot igen érdekes esemény foglalkoztatja. Egy angol gyáros, aki a háború kitörése előtt egy esztendővel települt le Győrre s azóta ugyancsak van internálva, házáat megnyitotta a győri társaság előtt és házi bált rendezett. Ez az esemény bizonyos nem világesemény, de mivel élesen belevilágít abba a bánásmódba, melyben magyar földön velünk hadbanálló népek internáltjai részesülnek, elég érdekes.

Eről a gyárosról azt mondják, nem csak szimpatikus, hanem a magyarság szokásaihoz alkalmazkodó (s talán a magyar polgárság elnyerésére törekvő ember, akinek a lánya tökéletesen beszél magyarul).

Ez a közöttünk élő angol ember ki- lépett az internáltak elvonult életéből s az Angliával hadbanálló nemzet társaságába jelentkezett, házában és asztalánál magyar urakat és magyar katonatiszteket látott vendégül.

A háboruban erre még nem volt precedens, ezt az esetet nem lehet egyszerűen valami kategóriába sorozni s itt az alkalom, hogy megvonjuk a határt, ameddig egy internált állampolgár jogai elmehetnek. Szép és dicséretes a mi humanitásunk, a kulturérzékünk, mely tiltja, hogy az internáltakkal mi is úgy bánjunk el, mint a franciák és az angolok a miénkkel, de a feltűnő barátságossággal mégis jobb volna legalább a békekötés idejéig várunk s gondolkunk kell arra is, hogy mi lenne akkor, ha a harctéren küzdő katona, skit az ellenzéges lövészárok harcosától szintén nem a személyes ellentétek választanak el, egy szép napon letenné a fegyverét s barátságos kézzel fogadná ércsiben a „szimpatikus“ ellenséget.

\* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló“ drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-utí 7/B Rimanóczy-palota.

## A városi hadsegélyző hivatal tevékenysége.

### Juricskay Barna tanácsos jelentése.

A háboru ezer és ezer családot sújtott azaz, hogy a családfenntartó és kenyérkereső családfőnek el kellett hagyni családját, hozzátartozóit, hogy a harcerekre menjen a háza védelmére. A hadbavonultak túlnyomó részének távozása folytán az itthonhagyott család minden támasz nélkül maradt s állami támogatásra szorult.

Mindjárt a háboru kitörése után gondoskodott az állam, tehetségéhez mérten az itthonmaradt családok segítségéről.

Nagyvárad városa, addig is, míg az állami segítség megérkezett, részben a jólköny emberbarátok adományából, részben a városi géntárból gondoskodott a legjobban rászorult családok segélyezéséről.

Majd csakhamar rendszeresen rendezték a segélyzést s az államszegély kezelésével, az államszegélyesek összeírásának nevezésével s a segélyezés megfelelő rendszerbe hozásával, Juricskay Barna adóügyi tanácsos vezetése alatt ügyosztályt kellett felállítani, amely már három éve teljesíti az óriási munkát nemcsak szakértelemmel, kiváló buzgósággal és pontossággal hanem igazi szeretettel és humánus érzéssel.

Juricskay Barna tanácsos most terjedelmes és az óriási munka minden részletét feltüntető jelentést terjesztett a városi tanácshoz, amely egyként világot vet úgy a kitűnő, célirányos és tapintatos vezetésre, mint az óriási munkával arányban nem álló személyzet odaadó buzgóságára.

A jelentés elején az elönmunkálatokkal foglalkozik s ismerteti a követett és jól megválasztott és jól bevált rendszert.

Majd rátér az eddig végzett nagy munkát feltüntető adatokra a következőkben:

Az 1916. évi december 31 ikéig az államszegélyben részesült családok száma 9576. A központi iroda tehát ennyi családot tart ezidőszereint nyilván és ennyi családot magába foglaló összeírású jegyzéknek elkészítéséről és a már fentebb vázolt ténykedéseknek a megtételéről kellett gondoskodnia.

A számfelítő osztály 1914. évben 17656, 1915. évben 74558 és 1916. évben 93333 fizetési nyugtát állított ki és számfelített. — Szinte felesleges tehát megemlítenem, hogy ezen nyugtáknak az aláírását személyesen egyedül végeztem, míg az utóbbi hónapokban ezen munkálatot a polgármester ur engedélye alapján Kopócsy Endre városi számfelítész osztálytámogatott meg.

Részint a karfielti irodák, részint a központi iroda 1914. évben 24444 korona 97 fillér, 1915. évben 77054 K 32 fillér és az 1916. évben 39667 kor. 78 fillér összegű államszegély előleg összegét folyósított s ennek levonásáról gondoskodott. Az összesen 142166 korona 07 fillér összegből kétes 3200 koronának a visszatérítése, azonban ezen összeg behajtása és visszatérítése iránt az eljárás folyamatban van.

Ezen 3200 összeg visszatérítésének bizonytalanságát azon körülmény fokozza, hogy a mozgósítás elrendelésekor az első időben az államszegély jogosultság kérdésnek a megállapítása előtt folyósítottunk indokoltnak látszó esetekben előlegot s miután az illetőknek egy része később az államszegélyre való igényét elvesztette, nem volt módjában s nem volt miből a hadsegélyző hivatalnak a folyósított előlegnek

vissza térítéséről, illetve levonásáról gondoskodni.

A mozgósítás elrendelésétől 1916. év december 31 ig bezárólag a városi házipénztár összesen 871933 korona 22 fillér, a városi adópénztár 4.719802 korona 12 fillér, s a segély pénztár 5045959 korona 21 fillér államszegély összeget fizetett ki, a pénzfelvitelre jogosított egyéneknek a hadsegélyző hivatal tehát összesen 10 637755 korona 59 fillér, államszegély összegének családönkénti és havonkénti számfelítéséről, ki-fizetéséről és elszámolásáról gondoskodott.

Az elszámolás a folyó hó elején esedékes fizetések kivételével az utolsó fillérig megtörtént s a kifizetéseket tanúsító nyugták és fizetési jegyzékek a kir. adópénztárhoz beszállítva lettek.

A pénz felvitelénél ismeretlen egyén által visszaélés összesen 5 esetben történt s ugyancsak az államszegélyben részesültek részéről a hivatal eddigi tudomása szerint 136 esetben fordult elő visszaélés, illetve a hatóság félrevezetésére irányuló törökvés, mindezen a visszaélések a hivatal részéről megtörölve lettek, amennyiben a hivatal az egyes esetekben részben a büntügyi, részben a kihágási feljelentést haladéktalanul megtette.

Az államszegélyben részesülők különös kérelmei, panaszai, s esetleges sérelmeiknek orvoslása rövid úton s azonnal nyert elintézését, a kérelmeknek, a panaszoknak, vagy sérelmeknek szóbeli előterjesztése alapján. Mindezeket személyesen eszközöltem s hivatalos feljegyzéseim szerint 1914. évben 17550 szóbelileg előterjesztett kérelmet, panaszt és sérelmet, 1915. évben 37560 esetben és az 1916. évben 21910 esetben intéztem el, illetve intézkedtem.

Az írásbeli kérelmek száma, mely természetesen írásbelileg nyert elintézését, 1914. évben 630 esetben, 1915. évben 1626 és az 1916. évben 1760 esetben igényelt hatósági elintézését.

Mindezeket feldől az időközi változásoknak az utasítás értelmében leendő elintézése összesen 126 változású fizetnek a felfektetését tette szükségessé, amelyekben és amelyeknek tanúsága szerint 2171 államszegélyre jogosult családnak ügye nyert elintézését.

Mindezek a statisztikai adatok a legfényesebben igazolják a Hadsegélyző Hivatal nagyságát és kiterjedését, anyagi felelősséggel járó fontosságát, amely teendőket a hivatal személyzetének minden egyes tagja, a mai háborus idők szelleméből folyólag kivétel nélkül a legnagyobb igyekezettel, jószakattal és emberbaráti szeretettel igyekezett teljesíteni.

Különös súlyt helyeztem arra, hogy a hivatal működését igénybe venni akaró minden egyes államszegélyre jogosított a hivatalhoz tájékozódás végett forduló minden egyes kérelmező ügyének elintézése a szükséges felvilágosításoknak a megadása azonnal, soron kívül eszközöltesszenek és hogy mindenki és minden egyes család, aki a mai nehéz időkben családfenntartójának intézkedését kénytelen a családfenntartó hadbavonulása következtében nélkülözni, a legnagyobb megelégedéssel és meggyugvással lássa ügyének szeretetteljes elintézését és ez a tudat adja meg a távollévő családfentartónak azt a lelki megnyugvást, hogy családjának ügyéről a hatóság a legnagyobb buzgalommal gondoskodik.

Ezek az irányelvek vezették a hadsegélyző hivatal minden egyes tagjának működését s a magam részéről a legnagyobb körültekintéssel és szigorral igyekeztem oda hatni, hogy ezek az irányelvek minden egyes által mindenkivel szemben a legtökéletesebben betartassanak, hogy ez a törökvés a hivatal részéről elérve is lett, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a mozgósítás elrendelése óta, különösen pedig a hadsegélyző hivatal megszervezése óta a hivatal működése ellen panasz alig merült fel s ez egy pár szórványosan felmerült, de később

alaptalannak megállapított panasz is minden jogos alapot nélkülözött.

E helyen vagyok bátor a tekintetes tanács felhívására vonatkozólag előterjesztésemet a hadsegélyző hivatal egyes tagjainak működéséről részletesen ismertetni, mint akik a legnagyobb lelkiismeretességgel és szorgalommal igyekeztek a hivatal zavartalan, helyes és törvényszerű működését biztosítani.

## Háboruság Judeában.

### Muszáj nevetni. — Hol vagy Fényes László?

Gyakran látni mostanában olyan embereket, akik túl nagy és rendezetlen körszakált két okból hordanak. Először azért: mert nagy a drágaság s a borbély magas igényekkel lép fel; másodsor azért: mert azt a látszatot akarják keltani, hogy ők Judea küldöttai, pedig csak Galicia számtűzöttjai ők.

Ugy ilyen első okból nagyra nőtt szakál szomorú tulajdonjáról szól az alábbi vig történet, amelyhez csak annyi hozzátenni valónk van, hogy az egész historia megtörtént s Bihar megye irattárában az 1895. folyó szám alatt van iktatva a történeteskerői szülő akta.

Fényes László a mindig jobban személyes hajszát űző Est purifikátora irt a mult napokban bizonyos katolikus tanítóról, akinek baja támadt a papjával. A szegény tanítót úgy pártfogásába vette, hogy szegény tanító örökre megemlgetti. Ajánljuk ezért a nagy emberbarátnak figyelmébe a következő esetet s ószintán bevalljuk: nekünk jól esnék, ha ezt a szegény tanítót is pártfogásába venné.

A bereettyóujfalui izr. hitközség hat osztályu elemi iskolájában 1891. évi szeptember elseje óta 1916. szeptember 1 ig. tehát kerek 25 esztendőn át Weisz József volt a hitoktató. Huszonöt esztendőig nem volt semmi baj, nem volt baj, hogy a hitoktátónak semmi képesítése nem volt, hogy a gyerekeket még a héber írásra sem tudta megtanítani.

Baj csak akkor lett, mikor Weisz József, a jó öreg tanító a Bereettyóujfaluban megjelenő „Sárrét” című lapban egy cikket irt ezzel a hangzatos címmel „Lével a szerkesztőhöz.” A mindenesetre érdekes cikket nem sikerült megszerezniünk, de gyaníthatjuk a tartalmát abból, hogy a cikket Farkas Móric hitközségi elnök „fórmedvénynek” nevezi, mely az egész hitközséget palengérra állítja.

A cikknek sajnálatos következményét Weisz József érezte meg, mert rá néhány napra azt a barátságos fizetést kapta, hogy mivel semmi képesítése nincs: az állást felmondják, szeptember elsején már be se tege lábát az iskolába.

Jó öreg Weisz József nem hagyta magát, a határozatot a bereettyóujfalui főszolgabírószághoz, mint első fokú közigazgatási hatósághoz irt beadványában megfelelőbban. Jó öreg Weisz József ékes cikkiró lehet, mert a beadványban is ékes szavakkal ezeket írja:

— Nem lehet engem figyelmi eljárás nélkül elbocsátani az egész hitközség pénz-

hiány miatti összeomlása címén, 25 évi kifogás nélküli munkásságom után nem lehet engem oldalba rugni.

De a főszolgabíró is úgy találta, hogy Weisz József nem képessített hitoktató, s azért mert 25 esztendőn át nem lehetett oldalba rugni, a buszonhatodik évben azért még nincs mentesítve oldala.

Weisz József így az alispánhoz fellebbez s hogy nagyobb nyomatéka legyen az igazságnak, a következő „működési bizonyítványt” csatolja:

#### Működési bizonyítvány.

A berettyóújfalui orth. izr. hitközség elemi iskola elnöke részéről ezennel hivatalosan és hitelesen igazoltatik hogy Weisz József hitoktató ur a hitközség által fenntartott nyilvános hatosztályu elemi iskolánál 1891. szeptember 1. óta jelen ideig mint rendszeres hittanítói működik.

Jelen bizonyítvány nagyfoku idogbaja gyógyítása céljából saját kérésére adatik ki.

Kunosi Mihály,  
jegyző.

Farkas Móric,  
elnök.

Hogy ez a bizonyítvány a nagyfoku idogbajt hogy és miként képes gyógyítani: azt találja ki a nagy protektor, a Fényes László.

## Üres konyhának

bolond a gazdasszonya, — mondja a szögdi paprikatermelő, ha a vőle egy véleményen soha sem lévő kubikos szomszédján megállapította az értelmetlenséget.

Nálunk ma szó szerint kell venni ezt a magyar közmondást; mert üres piac folyománya az üres konyha és kamra miatt, — sok asszonynak fő a feje, ha nem fő az ebédje.

Bednár János és Eisze Sándor kezdeményezésére dr. Thury László isk. sz. elnök ur pátrónussága alatt, Nagyvárad város tanári és tanítói kara, — most egy éve, — magásvá tette a vetemény termelés általánossá való tételének eszméjét.

Indítványoztam akkor, hogy kérjék fel a város tanácsát s ez uton a kormányt az eszmé valóra váltására, de indítványomat egyik okosabb kartársam ellenindítványára elvetették.

Nem lett az igéből — test! A vaskalaposság, a Patópáloskodás lekicsinyelte a nagyhorderejű mozgalmat s mindössze a realiskola kapott egy vad, alkalmatlan, megőrizhetetlen, de igazán csak darabka földet.

Most egy év múlva — elégtétellel — megjelent báró Kőrthy rendelete és Lukács Odón helyettes polgármesterünk felhívása.

Lesz már vetemény föld!

Lehet már termelni mindent, amit akar a szorgalmas család, mert remélhetőleg a szegény néposztály ingyen jut egy-egy darab földcskéhez.

Ha a város földjeit e célra kiosztják, kettős célt szolgálnak: sok száz családnak beiterem egész évi szükséglete, no meg a piac sem lesz olyan szegényes üres.

Mig Kolozsvár piacon a nyáron is kázzal számra halmozódott össze a mindenféle főzelék növény; addig a nagyváradia piacon egymás kezéből kellett, — drága pénzen, — kikapkodni a szükséges zöld főzelékeket.

Szomorú és szegényes tény, hogy a megyei oláh falvak egyrésze még vöröshagyma szükségletét is a mi piacunkon szerzi be.

Rá kell szorítani a falusi népet, hogy kertjét, földcskéjét ne adja ki bárbe Parlag Péternek, hanem dobja félre a hagyományos lustaságot, ássa, kapálja vagy szántsa fel telkét és hasznosítsa, amivel tudja.

Ólái mennyiségű burgondi répát, burgonyát, kölest, babot, borsót, lenesét, hagymát stb. kellett volna 1916 ban termelnünk s most könnyen telne a fazékba, sőt még állattenyésztésükre is kedvező befolyást gyakorolnának.

Itt az idő, már most ki kell jelölni az ingyen kiosztandó városi földeket, már most kell gondoskodni a városnak bérletföldesről azok számára akik fizetni óhajtják az igénybevett földcské bérletét.

Ingen pipa, muzsikaszó,  
Csak a pecsovicsnak való, —

mondja a régi nóta. Nekem és sokunknak, akik nem vagyunk Polyacsikok, ha lehetővé teszi városunk tanácsa, hogy alkalmas földcskéhez juthatunk, — nemcsak megélhetésünket könnyíti meg, de közelebb is szolgál, mert még a piac ürességét is iparkodunk elűntetni.

Minden perc drága!

Fel a sokszoros, a százszoros, az ezereszeres munkára!!

Tenyérsyi kis udvaromat teleültem mindennel, úgy hogy nem kellett piacra szorulnom s a többi között 107 bokor paszuly annyi szemet hozott, hogy 6 nagy üveggel télire is jutott. Igazi örömmel néztem a napokban a hozzám egy kis kenyérért betoppanó sebesült bajor katonát, a mint jóízűen fogyasztotta az újdonságot, alkotván jó véleményyt a magyar kertészekről, a munkás magyarokról...

Kovács János.

## Az árdrágítók megérdemelt büntetése.

1250 korona pénzbüntetés egy nap.

A rendőri büntető bíróság továbbra is erőyes szigorral sújtja az árdrágítókat. A szigorú büntetéseknek mindenki örül, mert csak így lehet rendet teremteni.

Czeglédy István rendőri büntető bíró tegnap a következő ítéleteket hozta:

Farkas Sándorné diószegi lakos a babot 70 fillér helyett 1 koronájával árusította literenkint 100 korona pénzbüntetésben részesült.

Bagoly Pálné nagyváradia lakos, háztulajdonos a burgonyát 26 fillér helyett 1 koronáért árusította kilónként 100 korona pénzbüntetésben részesült.

Kisvaszi Demeterné szentandrásia lakos a sütnivaló csirke pártját 7 korona helyett 14 koronáért árusította. 150 korona pénzbüntetést kapott.

Óv. Grünfeld Bernátné rucadrágításért 300 korona fő- és 300 korona mellékbüntetést kapott.

Losersohn Mózes a szappan kilóját 7 korona helyett 14 koronáért árusította. 300 korona pénzbüntetéssel sújtott.

## HIREK

### A Szigligeti-Társaság ujjászervezése.

Mint már jeleztük: a Szigligeti-Társaság vasárnap, e hó 28 án, ujjászervező közgyűlése után, társasbédet rendez, amelyre művelt közönségünk köréből szívesen látja mindazokat, akik a Társaság és irodalmi életünk iránt érdeklődnek. Az ebéd iránt valóban ötvendatessen élénk az érdeklődés és a rendezőségénél egész társadalmuk vezető alakjai közül már eddig is nagy számban jelentkeztek. A rendezőség kéri is mindazokat, akik a társaságot a társasbédén való részvételükkel meg akarják tisztelni: szíveskedjenek ebbeli szándékukat ma este 6 óráig Sas Ede főtitkár, Fehér Dzsózsef, Hegedűs Nándor szerkesztőnél, Pásztor Ferenc vagy Láng József pénztárosnál bejelenteni. A társasbéd déli 1 órakor a Rimánóczy vendéglő éttermében lesz: egy teríték ára 7 korona.

A Szigligeti Társaság a közeljövőben fokozott működést szándékozik kifejteni, ama nagy feladatok szolgálatában, amit a közönség tőle méltán el is vár. Ebben a működésében persze nagyobb anyagi erőre is van szüksége s ezért most a vezetőség körlevelet küldött szét mindazokhoz, akik a kulturális célok támogatásától sohasem szarkóztak el, hogy a Társaságot adományaikkal támogassák. Az első adomány már tegnap meg is érkezett: a Biharmegyei Takarékpénztár küldött Láng József címére 50 koronát, követésre méltó szép példát adva és bizonyosságát szolgáltatta a kulturáról való nemes felfogásának.

\* **Kozári Gyula kitüntetése.** Ferenc Szalvátor főherceg, mint a Vörös-Kereszt egyesület fővédnöke Kozári Gyula honvédplebánost, a kiváló bölcsészeti író és egyházi szónokot a honvéhadapródiškola tanárlelkészét a Vörös-Kereszt hadidiszciplináryes másodosztályu díszjelvényével tüntette ki.

\* **Egy német márka 155 fillér s elfogadása kötelező.** Tudomására hozom a város közönségének a magyar királyi pénzügyminiszter urnak folyó évi január hó 5 éa kelt 159136—1916. számu rendelete alapján, hogy a magyar szent korona országainak területén tartózkodó német katonaság szükségleteinek beszerzése megkönnyíttessék, mindenki köteles a német birodalmi fizetési eszközöket és pedig pénzügyi értékeket, bankjegyeket (birodalmi pénztárjegyeket) és kölcsönös pénztárjegyeket 1917 évi január hó 8 tól kezdődőleg további rendelkezésig, de legfeljebb a háboru tartama alatt fizetés és átváltáskép elfogadni. A pénzügyminiszter a márka átszámítását olyképp rendelte el, hogy 1 márka = 1 korona 55 fillér, azaz 155 fillér átszámítási értékkel szerspel. Figyelmeztetem a város közönségét: hogy a fenti rendelet követelményeit szigoruan tartsa be és ahhoz alkalmazkodni mindenki tartsa hazafias kötelességének. Rimler Károly sk. polgármester.

\* **Apológiai kurzus** ma délután 5 órakor lesz urinók részére az Orsolya-szárdában.

**\* A királyi pár a debreceni egyetem felavatásán.** Debrecenből írják: Ez év június havában tartják meg a debreceni egyetem felavató ünnepségét, a melyen az eddig megállapított tervek szerint a királyi pár is meg fog jelenni. Erre való tekintettel az ünnepségeket a rendező bizottság minderre kiterjedő figyelemmel készíti elő. Legutóbb a ragyerdei egyetemi telepen egy bizottság jelent meg, amely megtekintette az összes épületeket és közülök kiválasztotta azt a helyiséget, amelyben az avatási ünnep lesz. Az egyetemhez vezető utat is rendezték és úgy parkirozzák, hogy az magában is kellemes látványosság lesz. A királyi pár a koronázás előtt nyilvánította azt az óhaját, hogy az új egyetem felavatásán jelen akar lenni.

**\* Obrincsák István ezredes kiüntetése.** Ferenc Szalvátor királyi herceg, a Vörös Kereszt fővédője a Vörös-Kereszt hadidiszitványos másodosztályú díszjelvényét adományozta Obrincsák István ezredesnek, a 4. honvédezd közserzetében álló parancsnokának. Obrincsák István a háború teremtése alatt a hadijótékországság első mezdítésében kiváló részt vett a ezért kiüntetése osztatlan örömet kelt.

**\* A papság háborus segítése.** Az esztergomi lelkészkedő papság arra kérte Csernoch János dr. hercegepítást, hogy a lelkészkedő papság háborus segítése iránt tegyen lépéseket. Ezzel kapcsolatban megírhatjuk, hogy a nagyváradai egyházmegye főpásztora gróf Széchényi Miklós püspök már 1916-ra 15.000 korona segélyt utalt ki a lelkészkedő papság részére.

**\* Felemelték a munkásbiztosítási cenzust.** A munkásbiztosítási cenzus felemelése mellett döntöttek a kereskedelmi miniszteriumban megtartott ankéton a miniszteriumban a munkások, a munkások a meghívott szakértők. Elhatározták, hogy a változott viszonyokhoz képest nem csak a 2600 korona évi jövedelemmel bírók, hanem 4-6000 koronáig terjedő fizetésűek is tagjai lesznek a munkásbiztosítónak, tehát minden dolgozó ember. Ennek a határozatnak szociális jelentőségét nem kell magyarázni. Négyezer koronás jövedelemmel bíró embernek semmi se tolik, amire egészsége szempontjából szüksége van. Pedig a munkásember munkabírása a legnagyobb értékű nemzeti vagyon. S a cenzus felemelése a tömeg higiénikus nevelésében nagy szerepet fog játszani.

**\* A Csesztivó-Dudák alapítvány felügyelő bizottsága** tegnap délután tartott alakuló ülésén, a bizottság elnökévé újból dr. Mihelffy Lajost választotta meg.

**\* Jancsó Arpád alezredes temetése.** Tegnap temették el Budapesten a hősi halált halt nyugtató Jancsó Arpád alezredes, a négyes honvédek kiváló emlékü zászlóaljparancsnokát, aki vitézségéért a hadidíktmányos III. osztályú vaskoronarendet és a katonai érdemkeresztet kapta. Jancsó alezredes a mezőborei csatában a Beszkidéken esett el 1914 évi november 21-én, mikor csapatát a tüzadába vitte. Hűségese honvédjei a mezőborei templom tövében temették el vitéz alezredesüket és a sírja fölé díszes sírmeleket állítottak. Csaldája most hazahozatta drága halottját Budapestre, ahol a farkasréti temetőben temették el ka-

torai pompával. A végtisztességen a család tagjain kívül számos bajtársa is megjelent.

**\* Porosz rendjel a magyar képviselőház alelnökének.** Berlinből jelentik: *Sinonits* Elemér magyar képviselőházi alelnöknek a porosz királyi vörös keresztrend egykeresztjét adományozta a csillagsalával együtt.

**\* A gyógyszerek árát is emelik.** A gyógyszerek és kötszerek árát legutóbb az 1916. november 3-án kiadott gyógyszerárabszabály határozta meg. A béke árakhoz képest már ez is tetemes emelkedést mutatott a ma, sőt három hó múlva ismét új gyógyszerárabszabálykönyv jelent meg, mely a gyógy és kötszerek árát a nyersanyagok árának emelkedésére hivatkozva ismét lényegesen emeli. Az új gyógyszerárabszabály a megye alispáni bivaltalához tegnap érkezett meg.

**\* Az élelmiszerjegy — Intricédula,** de csak a cigányoknak, akik a város határában tanyáznak ültet kopott viskóiban. Ezeknek a cigányoknak Kemény L. Ignác terdörkapitány a postásuk, ő kézbesíti a részleteket, illetve a cigányok 5 más jelzettel meg a postai közlekedés átvetelére. Most is Kemény kapitány kézbesíti ki részükre a tarka barkaszintű élelmiszerutalványokat. A cigányok a jegyeket azonban csak órákig tartó rábírására veszik át.

— Minek ez nekünk, kezit esőkelem tekintetes kapitány ur, hisz Intricédula ezek Nincs nekünk pénzünk az ilyenekre! Mikor aztán megértik, hogy mi is az a cétu a akkor meg aron okvetetlenkednek: — Haszen arnyifele ez kezit esőkelem, hogy még az ujimon sem tudom megszámálni Pirc, zedő, az tédg tudja milyen szintű Mirek nekem kává, meg cukor, nem vegyek én gróf, kezit esőkelem! Kolompir, arra taán szükségünk lesz, de teadni mi nem tudunk. Arnyi papírocat kapunk már a tekintetes városiul, hogy nem fér el a konyhomban.

Igy megy ez egész rap a elart még legalább egy hétig, amíg szegény Kemény kapitány verejtéket izzadva tud a halom élelmiszerjegyer.

**\* Tenitőné választás a polgári leányiskolánál.** Thury László dr. közegyi iskolázási elnök a polgári leányiskolánál Vésseyne Toldy Blanka nyugdíjazása folytán megürült segédtanítónői állás betöltése végett folyó hó 29-én — hétfőn — délután 4 órára választó gyűlésre hívta össze az iskolázásokat. Hat pályázó adta be kérvényét, Nagyváradiak: Beleznay Anna, Berczy Iona, Kaufmann Margit és Réz Klára, meg Csorba Ilona karcsi és Müller Mária nagybimbái. A nagyváradai illetőségűek képviselete jels. Beleznay Anna helyettes minőségben 1916 szeptember 1 óta, Réz Klára idáiglenes minőségben 1915 szeptember 1 óta megszakitás nélkül működik Nagyvárad város közegyi polgári iskolájánál, Berczy Iona pedig 1915 szeptember 1-től december végéig mint helyettes volt, s 1916 május 1-től jelenleg is idáiglenes minőségben alkalmazott a polgári iskolánál. A legtöbb esélye Beleznay Annának van, aki mellett az iskolázók többsége csoportosul.

**\* Nőhallgatók felvétele az államszámvevőtanra.** A kir. jogakadémia dékánja ez uton is értesíti az államszámvevőtanról a hallgatókat, hogy felvételüket a nm. V. K. O. M. igazgatója és felbírja, hogy a tárgyak átvetelére valamint a beiratkozás oktatási határidőit is jelentkezzenek.

**\* Hólyagos himű Gyapju.** A cséffal járás főszolgabírája tegnap táviratilag jelentette Biharvármegye alispánjának, hogy a járáshoz tartozó Gyapju községben a hólyagos himű két házban megállapított. Mivel félni lehet a betegség járványszerű terjedésétől a járási orvos az egész község kényszeroltásának elrendelését javasolja.

**\* Jó a jég a ligetben.** A Nagyvárad Sport Egylet Bunyitay ligetben levő jégpályája tegnap megnyílt. Megnyitás előtt egy kis kereskedőinas bolprkált végig szerény, divatbóliment korcsolyájával a jégen, de a jéget seprők megrohanták, jól a jéghez teremtették s elhívoltották. Azután megjelent az első korcsolyász, egy katonatiszt s két apró gyereket betette a száncóba s végigsiklott velük a jégen. Csakhamar diákok, tanulócsalányok jöttek zörgő korcsolyáikkal s megjelent arékely báránybőrbugdában Zsigmondy Anna, a primadonna, aki szorgalmasan csinálta a kis és nagy köröket. Este nyolcig áll a jégpálya a közönség rendelkezésére. A nagy napszámber miatt a napi és bérletjegyek ára ez: Tanulójegy 50 fillér, bérlet 10 korona, felnőtteknek 90 fillér, bérlet 16 korona, tszoknek 60 fillér, bérlet 10 korona, kísérőknek 40 fillér, bérlet 4 korona. Jegyeket Hodossynál a ligetben lehet váltani.

**\* Főjegyzőt választ Nagyszalonta.** Erdélyi Gyula nyugd. járásával megüresedett főjegyzői állás betöltése iránt Csányó Jenő főszolgabíró pályázati hirdetményt hozott ki és a főjegyzőválasztás napját február 10-ára tűzte ki. A pályázatok benyújtásának határideje február 9. A főjegyzői teendőket mint helyettes főjegyző Diószegi Károly végezte.

**\* Halálozások.** Uzv. Igaz Károlyi észl. Boronkay Mária hosszú szenvedés és a halotti azenések átátos felvőtele után, élete 60. évében elhunyt. Elhunytát elkészítő nagy család gyázolja. Temetése szombaton, január 27-én délelőtt háromnegyed 9 órakor lesz a Sal Ferencz utca 15. sz. háztól. — Uzv. Bene Péterné észl. Popovits Agnieszka, élete 82. évében elhalt. Temetése ma, pénteken, január 26-án délután 3 órakor megy végbe a Vitéz utca 15. sz. háztól.

**\* Nők, mint levé hordók.** A város közlekedési bivaltalának különböző jegyeit most kézbesíti ki a posta, a melynek munkáját eddig is a redukált személyzet csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta elvégezni. Természetes, hogy kiesítő erőkről kellett gondoskodni a ezt megtalálták a a nőkben. Tegnap óta téskával felszerelt asszonyok járják az utcákat s kézbesítik a rengeteg élelmiszeri jegyet egy gyakorlott levélhordó felügyelők és utbaigazítás szerint. Alkalmunk volt egyiknek a Rakóczi-uton végzett munkáját figyelemmel kíséreni s eltekintve a kezdet lámpalátától, a kézbesítést gyorsan és kifogástalanul végezte.

**\* Elgázolta a kocsi.** Tegnapelőtt este az olázi pályaudvarnál a Múzeum utca előtt áthatari sietni a kocsi uton Nagy Jánosné, észl. Szabó Sára falusi asszony, mikor egy békocsi jött vele szembe. Az asszony nem vette észre a Múzeum utcaból kiforduló kocsit, s a keretek alá került. A békocsi, amelynek tulajdonosa ezidig nem volt megállapítható, keresztül ment a szorocsélen asszonyon. A baleset következtében Nagy Jánosné jobb karja eltört, ballába pedig megsérült. Az arra járó falusi

emberek egy szekéren beszállították a bi. harmegyei kórházba, a rondóság pedig nyomoz a vigyázatlan kocsis után.

\* **Köhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer** a Farkas féle **hurut szeletke**. Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagy-várad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

**Megvettem egy nagy mennyiségű**

eredeti berlini szabású finom, szép és **silkos mellfűzőt** és azokat igen szolid áron becsújtom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

**Kesztenbaum Juliska**

fűzőszalonja Nagyvárad, Rákóczi-ut 6. sz.

\* **Megfagyott szőlőt** kivörösödött arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású a **Harmatlej-crème** és hozzávaló szappan. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

\* **Világításra** 65 voltos dinamó kapcsolótábla, benzínmotor akkumulátor eladó. Kertész-utca 22. Varga.

\* **Egy intelligens** urinó, a háztartás minden ágában járatos, kitűnően főz, papi házhoz házvezetőnőknek ajánljuk, esetleg berendezéssel is hozzájárul. Címe a kiadóban.

\* **Palackok** a **WONER** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

ŐR felvétetik a Fekete Sashoz. Jelentkezhetni a gondnoki irodában. Sas-passage 24 számú lépcső.

\* **Eladó** egy nagyon szép régi csernyefa ebédlőszekrény! Megtudható a cím a kiadóhivatalban.

**Ingatlanok eladása és vétele.**

Intézetünknel ház- és egyéb ingatlanok eladása és vétele dolgában több bejelentés történt. Felhívjuk tehát azokat, akik ház vagy más ingatlant

**venni vagy eladni**

akarnak, hogy ebbeli szándúkat intézetünkönél haladéktalanul

**jelentsék be,**

mert külön összekötetéseinknél fogva az igényeket a leggyorsabban és legkedvezőbbé ki tudjuk elégíteni

Az ingatlan átadások lebonyolítása érdekében szükség esetén előnyös kölcsönökről is gondoskodunk.

Ujvárosi Takarékpénztár r. t. Nagyvárad, Szent-László-tér 5.

**SZÍNHÁZ**

**Heti műsori**

Csütörtök: Lengyelvér (Bihary Sándor fellépte.)

Péntek: Három a kislány.

Szombat délután: Gásák.

Szombat este: Zsuzsi kisasszony (Vajnovszky Vilma felléptével.)

**Három a kislány.** Az idényben bemutatott újdonságok közül állandóan telt házakat vonz még mindig az a kedves zenéjű operette, amelynek librettistája Schubert romantikus szerelmét dolgozta fel, míg a zene szerző az andalító Schubert dalok halmazából állította egybe az operette partitúráját. A Három a kislány a magyar mesebeli szépségével és senei értékével ma, pénteken este fogja ismét gyönyörködtetni a publikumot.

**VIGADÓ mozgószínház**  
Pénteken  
**A legboldogabb asszony**  
színmű 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órákor és hétköznapokon 5-kor.

**URANIA mozgószínház**  
Pénteken  
**A trón árnyékában**  
ragény 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órákor és hétköznapokon 5-kor.

**APOLLÓ mozgószínház**  
Pénteken  
**Homonkulus II. rész**  
komédia 4 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órákor és hétköznapokon 5-kor.

**Heti árjegyzék:**



- China ezüst kenyér kosár fogóval . . . 4 K
- China ezüst cukor tartó fogóval . . . 4 K
- China ezüst vaj tartó fogóval . . . 4 K
- China ezüst cukor kosár fogóval . . . 4 K
- China ezüst gyümölcs állvány tállal . . . 4 K
- China ezüst dohányszó készlet tálcával . . . 4 K
- China ezüst gyümölcs kosár színezve . . . 4 K
- Alpaca torta állvány majolika betéttel . . . 4 K
- Alpaca kenyér kosár majolika betéttel . . . 4 K
- China ezüst talpas gyümölcs állvány . . . 10 K
- China ezüst talpas állvány színes üveggel . . . 5 K
- Majolika vizes kancsó színezve . . . 5 K
- Majolika tésztás tál 6 tályérral színezve . . . 5 K
- Majolika virágváza roccoco színezve . . . 5 K
- Likőr készlet tálcával aranyozva 6 személy . . . 4 K
- Vizes készlet színes aranyozással 6 személy . . . 4 K
- Boros készlet színes aranyozással 6 személy . . . 4 K
- Sörös készlet színes aranyozással 6 személy . . . 4 K
- Mo-dó készlet fayence színes felszerelve . . . 10 K
- Gyermek mo-dó készlet színes felszerelve . . . 10 K
- Cigaretta ezüst készlet felszerelve . . . 10 K
- Fűszer készlet felszerelve állvánnyal . . . 10 K
- Teás készlet színes aranyozással 6 sz. 12 K
- Kávés készlet színes aranyozással 6 sz. 12 K
- Mocca készlet színes aranyozással 6 sz. 12 K
- Eb-dlő készlet színes aranyozással 6 sz. 80 K
- Eb-dlő kész. sz. aranyozással Roccoco 6 sz. 40 K
- Eb-dlő kész. sz. aranyozással Roccoco 12 sz. 80 K

Evőeszközök, kávé felszerelések, vendéglői berendezések.  
**Répkerepezés, ablak üvegezés**  
gyorsan és pontosan előnyös árban készül.

Eladás nagyban és kicsinyben.

**KOMLÓS TISZTA**

üveg nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

**Vásári árjegyzék:**

	Árak	Forgalom
Tiszta buza . . . . .	K 41.50	—
Rozs . . . . .	33.50	—
Árpa . . . . .	33.00	—
Zab . . . . .	40.00	—
Tengeri . . . . .	30.00	—
Burgonya . . . . .	26.00	—
Borsó . . . . .	1.40	—
Lenese . . . . .	1.40	—
Bab . . . . .	1.76	—
Köleskása . . . . .	2.00	—

Liszt.

	szabott árak	K
Láng . . . . .		1.06
Zsemlye . . . . .		—70
Fehér kenyér . . . . .		—54
Barna kenyér . . . . .		—50

**Takarmányféle.**

Széna fuvarral 100 kg. ként . . . . .	K 30-36-
Szalma . . . . .	8-10-
Alom szalma fuvarral 100 kgként . . . . .	5-6-
Zsupszalma . . . . .	—
Lucerna v. lóhere . . . . .	32-40-

**Tüzifa.**

Bükk ürkm. fuvarral . . . . .	K 29-
Tölgy . . . . .	29-
Cser . . . . .	31-

**Vegyesek.**

Marhahus I. osztályu . . . . .	K 8-780
Ó bor literje . . . . .	6
Uj-bor . . . . .	4
Szilvapálinka literje . . . . .	8-10
Szesz literje . . . . .	8-10
Mész mm. kint . . . . .	26-30
Dió kg. ként . . . . .	—
Szalonna kg. ként . . . . .	9-60
Vereshagyma . . . . .	0-85
Fokhagyma . . . . .	5-6
Barnakenyér . . . . .	0-25
Szalonna, nyers friss . . . . .	9-60

**Jószágok. — Szarvasmarhaféle:**

	Árak	K-ban	Forgalom
II. oszt. jármosdör . . . . .	3000-6000	—	48 drb
III. . . . .	2000-3000	—	106
Vágómarha élőszuly kilója . . . . .	4.00-4.50	140	—
Fajósteher . . . . .	800-2600	160	—
Vágóteher kilgként . . . . .	3.50-4	70	—
1 éves üszörborju . . . . .	600-800	10	—
„ ökörborju . . . . .	400-800	12	—
Veres borju kilgként . . . . .	3-3.20	8	—
Birka és kecske . . . . .	—	20	—
Bárány párja . . . . .	200	—	—

**Lovak:**

1 pár kocsi . . . . .	K 3000-6000
1 „ igásló I. oszt. . . . .	2000-4000
1 „ „ II. „ . . . . .	1600-3000
1 „ „ III. „ . . . . .	800-2000
1 drb 1 éves csikó . . . . .	400-800

Forgalom volt 410.

**Sertések élőszuly kilója:**

Malac párja . . . . .	K 220-640
1 éves sertések párja . . . . .	400-700
2 . . . . .	500-800
1 drb hasas koca . . . . .	600-1000

**Falkássertések:**

Forgalom sertéséből: Süldő . . . . .	50 drb
Hízott 240-300 kgr. . . . .	K 6-80
Felhízott 100-160 . . . . .	drb 22 „ 6. 56
Vegyeskőnyű . . . . .	8. 40
Malacféle . . . . .	48
1 és 2 évesek . . . . .	60
Tenyéskocák . . . . .	32

90 kilón felüli hizott sertésnél a vételár páronként 45 kiló élet és 4. százalék levonása mellett fizetendő.

Nagy felhajtás, élénk forgalom, különösen lovakban, mivel a katonaság részére sok ló vásároltatott.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR**  
Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.

Telephon 92. sz.

## Alabástrom szappan

legjobb és legtisztább anyagokból készül, kitűnően habzó, igen tartós, teljesen lugmentes finom szappan kellemes illatánál fogva általánosan elvan terjedve

1<sup>st</sup> díj ára 3 kor. 50 fillér.

## EMIR

### keleti hajfestő

legszebb fekete, vagy barna színre fest néhány perc alatt minden haját, bajuszt és szakált. Teljesen ártalmatlan. Használata egyszerű és a festés igen sokáig tart. Óvskodjunk utánzatoktól csak **EMIR** névvel ellátott dobozokat fogadjunk el.

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szeplőjétől és pattanásoktól meg akar szabadulni, ha üde, friss arcot akar, úgy használjon

## alabástrom arczerémet

kétféle minőség van forgalomban nappali és esteli használatra

1 tégely ára 1 kor. 30 fill.

Fenti szerek kaphatók:

## NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”  
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.  
(Városháza mellett)

## Porosz szén

kapható

Teleki-utca 45. sz.

### Beraktározás!

Áruk, futorok, termények stb. rövidebb hosszal b időre való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros- és száraz pincék, istállók, kocsiszinek is állanak rendelkezésre. A beraktározott árukat tűz és betörés ellen biztosítjuk. Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ.  
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passzage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

Nagyteleky és Arany János  
utca sarkán lévő házban  
egy csemegeüzletnek kiválóan alkalmas

### üzlethelyiség

március hó 1-re kiadó.

Értekezni lehet a ház mesternél, vagy **INCZE** irodában,  
Bémer-tér 3-ik szám alatt.

## IZSÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad

Nagy Sándor-u. 1.



Park-szálloda

előtében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és haskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilárd és szelíd művésznőnek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

## Szőlőtörkölyt

kiégetett vagy kiégetetlen állapotban legmagasabb árrban vásárolunk.

**Moskovits Mór és fia**  
Részv. Társ. Kolozsvári-u.

Mezőgazdáknak saját gazdasági szükségletükre szolgáló köles hántolását a Hadi Termény-Részvénytársaság feltételei szerint elvállaljuk.

**Moskovits Adolf és Fiai**  
„Adria” R. T. Nagyváradon.

# FACIPÓ-GYÁR

Haas Lipót

LINOLEUM

NAGYVÁRAD  
RÁKÓCZI-UT 5. SZÁM.

Cipőfelsőrész bőrből,  
talp és sarok fából.



Nagyság: 27-28, 29-35, 36-39, 40-48.  
Ár: 14,-, 16-70, 18-40, 24-K.

DETAIL

ENGROS